

bpm. X 199

VI 109

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Jaskowej Służby Polek
87-100 Toruń, ul. Odmurna 93, tel. 0048 56 65 22 166
e-mail: fund@wp.pl, www.fundacja.ak.org.pl
NIP 958 271 960 2051 275
REGON 141003041
Nr r-ku oz 1050 1506 0000 5002 0244

Gdynia,
JOW, Gr. Pom.
Scheffler Konrad Józef

M: 1012/1751 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI —

Schreffler Tomasz Józef
Dz. Nr: 1012/1751 Pom.
Gdynia JOW. Gdyn. Pom.

I/1. Relacja

k. 2 s. 1-2

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację

k. 1 s. 1

III/1 — Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 — Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 — Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 — Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 — inne... —

IV. Korespondencja

V. Nazwiskowe karty informacyjne

k. 3

VI. Fotografie

dział ilustrowany.

1/1. Delaija - Scheffler Komrad J.

1. Delaija H. Krossa o dsiatelnoŝci
Schefflera Komrada Jozefa w
komspiracji - napis, kserokop. K 2 5, 1-2

1844.
Gdynia
Bydgoszcz
- 1 -
Igięz. 1012/
1751
A
S c h e f f l e r Konrad Józef /1906-1983/, ks., kapelan
POM "Gryf Pomorski".

IV 130
Urodzony 18 III 1906 r. w Czersku /pow. Chojnice/ w rodzinie
właściciela młyna i małego gospodarstwa Leona i Anastazji z d.
Klemp. Uczył się w Szkole Wydziałowej w Czersku i w gimnazjum w
Chojnicach, gdzie w 1925 r. złożył egzamin dojrzałości. Po stu-
diach teologicznych w Seminarium Duchownym w Pelplinie otrzymał
21 XII 1929 r. święcenia kapłańskie.

W duszpasterstwie pracował na terenie diecezji chełmińskiej.
Był wikariuszem w Lubiewie, prefektem w progimnazjum w Lubawie
/1931/, kuratusem w Kręgu /1931-33/ oraz administratorem w Wałdo-
wie /1933-39/. Po wkroczeniu Niemców do Polski został aresztowany
jako niebezpieczny dla państwa niemieckiego 2 IX 1939 r. i więzio-
ny w Wysokiej, Lipce Krajeńskiej, Pile, skąd zwolniono go 6 XII 1939
Przebywał następnie bez zajęcia w domu rodzinnym w Czersku. W cza-
sie od 10 VI 1941 r. do 3 V 1943 r. pracował jako wikariusz w pa-
refii Najśw. Serca Pana Jezusa w Gdyni. 4 V 1943 r. został areszto-
wany pod zarzutem przynależności do organizacji konspiracyjnej
"Gryf Pomorski". Był więziony w Cdańsku i w obozach koncentracyj-
nych: od 1 XII 1943 r. w Stutthofie, od 17 XII 1943 r. w Mauthau-
sen, od 1 XII 1944 r. w Dachau /nr obozowy 134395/ z wyrokiem na
dożywotni pobyt w obozie. Wyzwolony został 29 IV 1945 r. przez
wojska amerykańskie. Po oswobodzeniu pracował od 1 VII 1945 r. do
30 VI 1946 r. w Niemczech jako kapelan podobozów wojskowych i cy-
wilnych obozów Polaków /DF/ wywiezionych na roboty przymusowe, w
Heidwinkel i Helmstedt k. Magdeburga.

Po powrocie do kraju został 30 VII 1946 r. duszpasterzem para-
rii Byszewo k. Koronowa. Wiele serca włożył w ożywienie Sanktuar-
ium Byszewskiego doprowadzając w 1966 r. do uroczystej koronacji
obrazu Matki Bożej. Był duchownym o wybitnej osobowości kapłań-
skiej. Ep. Kazimierz Józef Kowalski mianował go kanonikiem honoro-

wym Kapituły Kolegiackiej w Chełmży /1969/. Zmarł w szpitalu w Fydgoszczy 11 XI 1983 r., pochowany na cmentarzu w Fyszewie.

Archiwum Diecezjalne w Pelplinie: Akta personalne ks.Sch.; Jacewicz W., Woś J., Martyrologium polskiego duchowienstwa rzymsko-katolickiego pod okupacją hitlerowską w latach 1939-1945. Zeszyt II Warszawa 1977 s.104-105; Sziling J., Polityka okupanta hitlerowskiego wobec Kościoła katolickiego 1939-1945. Poznań 1970 s.269; Weiler E., Die Geistlichen in Dachau. Müdling 1971 s.581; "Słowo Powszechne" 1980 nr 18, 1984 nr 67.

Ks. Henryk M r o s s

II. Materiały uzupełniające relacji:
Scheffler Konrad J.

1. H. Gross, biogram Konrada Schefflera,
[w:] SBKP 1939-1945, pod red. A.
Zakrzewskij i C, Zawackij, Tomii 1998,
z. 4, s. 130-131, Kserokop.

h. 1 s. 1

Scheffler Konrad Józef (1906-1983), ksiądz, kapelan TOW „Gryf Pomorski”.

Urodzony 18 III 1906 r. w Czersku pow. Chojnice; syn właściciela młyna i małego gospodarstwa, Leona i Anastazji z d. Klemp. Uczył się w Szkole Wydziałowej w Czersku i w gimnazjum w Chojnicach, gdzie w 1925 r. złożył egzamin dojrzałości. Po studiach teologicznych w Seminarium Duchownym w Pelplinie otrzymał 21 XII 1929 r. święcenia kapłańskie.

W duszpasterstwie pracował na terenie diecezji chełmińskiej. Był wikariuszem w Lubiewie, prefektem w progimnazjum w Lubawie (1931), kuratusem w Kręgu (1931-33) oraz administratorem w Wałdowie (1933-39). Po wkroczeniu Niemców do Polski został aresztowany jako niebezpieczny dla państwa niemieckiego 2 IX 1939 r. i więziony w Wysokiej, Lipce Krajeńskiej i Pile, skąd zwolniono go 6 XII 1939 r. Przebywał następnie bez zajęcia w domu rodzinnym w Czersku. W czasie od 10 XI 1941 r. do 3 V 1943 r. pracował jako wikariusz w parafii Najśw. Serca Pana Jezusa w Gdyni. Jednocześnie był kapelanem TOW „Gryf Pomorski”. W dniu 4 V 1943 r. został aresztowany pod zarzutem przynależności do organizacji konspiracyjnej „Gryf Pomorski”. Był więziony w Gdańsku i w obozach koncentracyjnych: od 1 XII 1943 r. w Stutthofie, od 17 XII 1943 r. w Mauthausen, od 1 XII 1944 r. w Dachau (nr obozowy 134395) z wyrokiem na dożywotni pobyt w obozie. Wyzwolony został 29 IV 1945 r. przez wojska amerykańskie. Po oswobodzeniu pracował jako kapelan podobozów wojskowych i cywilnych obozów Polaków (DP) wywiezionych na roboty przymusowe, w Heidwinkel i Helmstedt k. Magdeburga.

Po powrocie do kraju został 30 VII 1946 r. duszpasterzem parafii Byszewo k. Koronowa. Wiele serca włożył w ożywienie Sanktuarium Byszewskiego doprowadzając w 1966 r. do uroczystej koronacji obrazu Matki Bożej. Był duchownym o wybitnej oso-

130

SBK 3 1939-1945 pod red. A. Zabrowski
i E. Gawalczyk, Tom II 1998, z. 4, s. 130
bowości kapłańskiej. W 1969 r. przez bp. Kazimierza Józefa Kowalskiego mianowany
został kanonikiem honorowym Kapituły Kolegiackiej w Chełmży. Zmarł w szpitalu w
Bydgoszczy 11 XI 1983 r., pochowany na cmentarzu w Byszewie.

A Diec. w Pelplinie, akta personalne ks. Schefflera; J a c e w i c z W., W o ś J., *Martyrologium polskiego duchowieństwa rzymsko-katolickiego pod okupacją hitlerowską w latach 1939-1945*, Zeszyt II, Warszawa 1977, s. 104-105; S z i l i n g J., *polityka okupanta hitlerowskiego wobec Kościoła katolickiego. 1939-1945*, Poznań 1970, s. 269; W e i l e r E., *Die Geistlichen in Dachau*, Mödling 1971, s. 581; Słowo Powszechne 1980 nr 18, 1984 nr 67.

Henryk Mross

T:K: 1012 / 1751 Pom.

Golyni a

Scheffler Konrad Józef

✓. Karty informacyjne

k. 3

Bydgoszcz pas
Polska Zyrard, Gryf

Ks. Scheffler Konrad Józef
probowca par. St. Bydgoszcz 86-017 Wierochlennym Kost.

1939
1943
6 m-cy; potem 1 miesiąc w
szpitalu; do szpitalu obywateli. Wstąpił do Wszechpolskiej
Kampanii i Poznania w Włocławku do Wszechpolskiej
w drodze i przebieg apopleksji z Tad. Wierochlennym z Zagrody
II 44 transport 68 ludzi z Wszechpolskiej do Dział
na wyjazdach i rok pracy dwupokładowej w Polskiej i Wszechpolskiej
1946 praca do Polski; Północ

Szeffler
ks kanonik Konrad Szeffler
86 017 Wierzbienin Krolewski
Bystrzewo kraj bialy
promocja na papiera Tadek wone
(nie cos o Terewie?)
Mieszko

296 tis Szeffler Rybin

a

Gdynia

TOW 3
Gryf Pomorski

++

SCHEFFLER Konrad Józef

Ksiądz - Kapelan 1906 - 1983

1939 aresztowany, zwolniony, przebywał
u Rodziców. W 1943 wikariusz MSY w Gdyni
W 1943 aresztowany, więzienie w Słamska
Stutthof, Mauthausen, Dachau.
Wyzwolony przez Amerykanów. Kapelan
podobozów. Relacja Henryk Moss

Zob:

Słownik Biograficzny Konspiracji
Pomorskiej 1939-1945 część 4
Fundacja "Archiwum Pomorskie AK"
Toruń
str. 130, 131

DRnt
2003

Scheffler Konrad Józef

